

**Доброго дня,
шановні учні 10 класу!**

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ УЧНІВ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-УРОКУ

1. Навчаємося за розкладом
2. Не запізнюємося на урок
3. Заходимо тільки під своїм прізвищем та ім'ям
4. Вмикаємо камеру і вимикаємо мікрофон
5. Дивимось на монітор та слухаємо вчителя
6. Беремо участь в діяльності уроку
7. Відповідаємо тільки з дозволу вчителя
8. Говоримо чітко та по черзі
9. Не відволікаємося
10. Є питання - пишемо в чат
11. Після уроку виходимо з онлайн зустрічі

ЯКЩО ВКЛЮЧАЄТЬСЯ СИГНАЛ «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

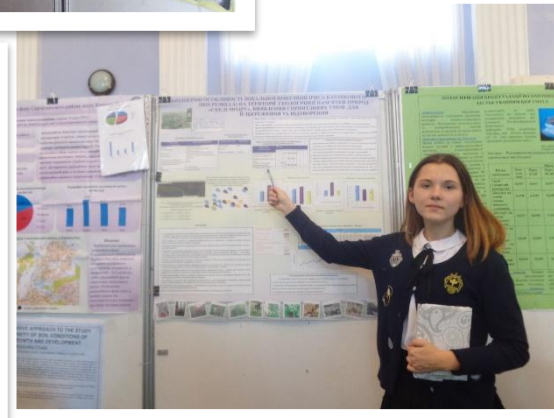
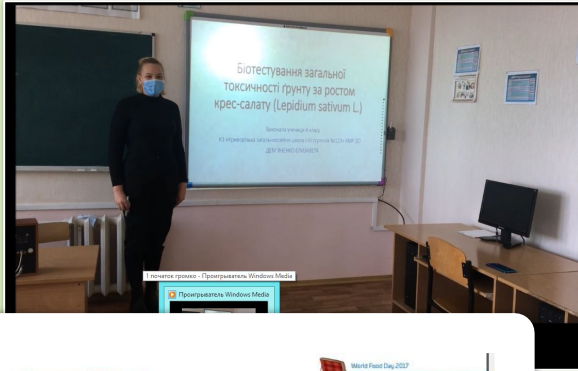

1. Не панікуйте
2. Завершіть конференцію та вимкніть комп'ютер
3. Візьміть «рюкзачок безпеки»
4. Перейдіть у безпечне місце визначене правилами вашої сім'ї

Належна поведінка - це запорука ефективного навчання
та збереження життя і здоров'я

у дослідницькій роботі з біології

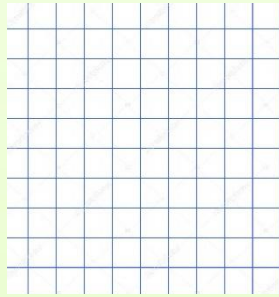

ЩО ПОТРІБНО ДЛЯ УРОКІВ?

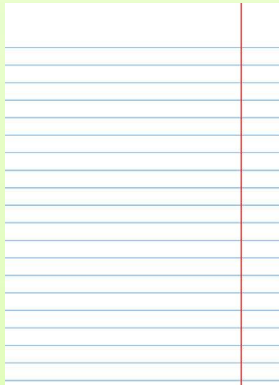

ОДИН зошит

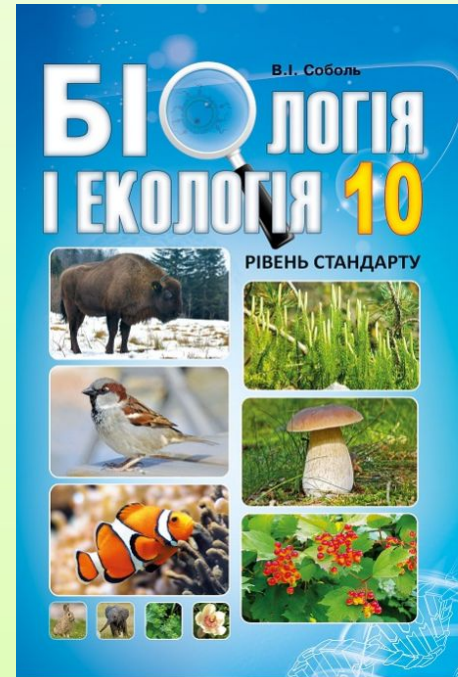
18, або 24, або 48 сторінок

АБО

ПІДРУЧНИК
паперовий або електронний

<https://pidruchnyk.com.ua/1130-biologiya-ekologiya-10-klas-sobol.html>

ЗОШИТ
для робіт з біології
учня /учениці/ 10 класу
КЛ №123 КМР
Прізвище та ім'я

**Міждисциплінарні
зв'язки
біології та екології**

Біологія як шкільний предмет та наука: що ми вже знаємо про неї?

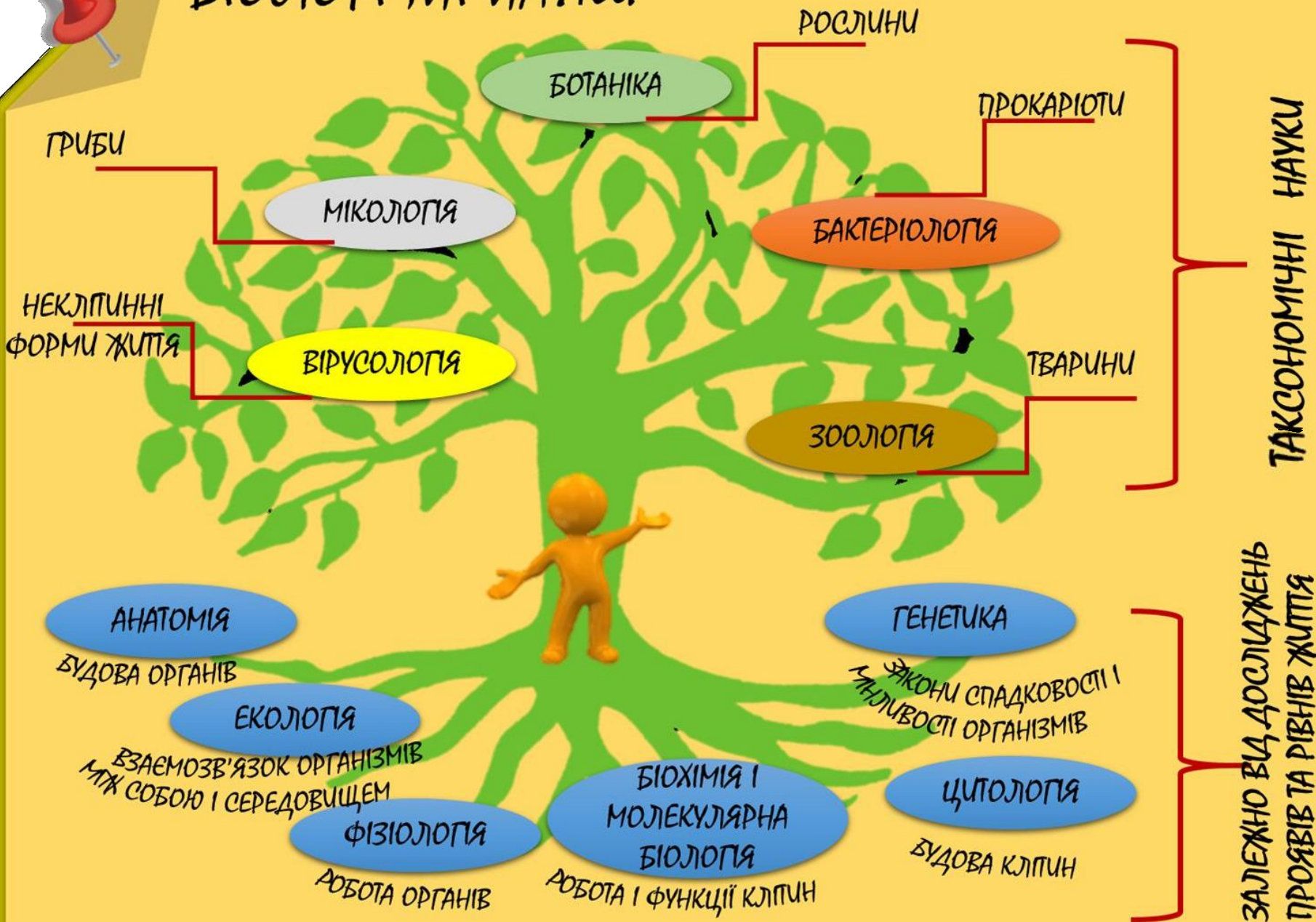
Біологія — комплекс наук про живу природу («bios» означає «життя», «logos» — «наука»).

Об'єктом досліджень біології є живі організми, їхня будова, процеси життєдіяльності, взаємозв'язки між собою та із середовищем існування, різноманітність та закономірності поширення по планеті тощо.

Завданням біології є всебічне вивчення всієї

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- У давнину людина сприймала навколишній світ як єдине ціле, тому природничі науки формувалися в межах природи як всеохоплюючі цього бачення дисципліни

и. будови рослинних і

- ~~Особливості~~ особливості організмів та організму людини, а в також особливості життєдіяльності, розмноження, розвитку та еволюції зумовили поділ біології на галузі: **ботаніку, зоологію, біологію людини та загальну біологію.**

XXI століття – це століття біології, що прийшло на зміну століттю фізики.

БІОЛОГІЯ стала не лише фундаментальною наукою про життя в усіх її аспектах, а й має величезну важливість і суттєво впливає на всі галузі діяльності суспільства, що людини.

Сучасна біологія – комплекс наук, до складу якого входить низка біологічних дисциплін, кожна з яких має предмет та методи його вивчення, проблеми й завдання.

Характер міждисциплінарних зв'язків біології і екології на сучасному етапі розвитку суспільства визначається необхідністю розв'язання глобальних

Міждисциплінарні зв'язки біології
проблем людства.

- Біологія тісно пов'язана з: хімією, фізикою, географією, астрономією, математикою і є теоретичною основою медицини, ветеринарії, агрономії, зоотехнії, психології, фізичного виховання та інших дисциплін.
- На стику з природничими науками виникли нові наукові дисципліни: біохімія, біофізика, географія рослин та географія тварин, а останнім часом – космічна біологія, кріобіологія, радіаційна біологія та інші.

Зв'язок біології з іншими природничими й гуманітарними науками

науками

Біологічні науки

Математика

Біоінформатика

Біотехнологія

Фізика

Біофізика

Медицина

Хімія

Біохімія

Ветеринарія

Географія

Біогеографія

Соціологія

Психологія

Юриспруденція

Біологія – система наук про життя на різних рівнях його організації; вивчає живі організми та узагальнює закономірності, притаманні всім організмам; її завдання – пізнання суті життя

Біохімія – наука про хімічний склад живих організмів і хімічні процеси, які в них відбуваються

Цитологія – наука про будову та процеси життєдіяльності клітин

Біотехнологія – прикладна наука, яка розробляє й впроваджує у виробництво промислові методи з використанням живих організмів і біологічних процесів

Біологія індивідуального розвитку – наука про закономірності індивідуального розвитку організмів від зародження до смерті

Екологія – наука про взаємозв'язки організмів між собою та умовами середовища мешкання, структуру та функціонування багатовидових систем (екосистем, біосфери). Екологічні принципи слугують теоретичним підґрунтям *охорони природи*

Ботаніка – наука про рослини

Систематика – наука про видову різноманітність сучасних і вимерлих живих істот. Систематики описують нові для науки види, відносять їх до вищих систематичних одиниць – родів, родин і т. д. та на основі узагальнення досягнень інших галузей біології впорядковують (класифікують) знання про живу матерію, створюючи систему організмів. Її завдання: опис нових для науки видів, розподіл їх по систематичних одиницях – родах, родинях тощо

Зоологія – наука про тварин

Фізіологія – наука про процеси життєдіяльності організмів. Підрозділи фізіології: *фізіологія рослин, тварин, людини*

Молекулярна біологія вивчає процеси, що відбуваються в живих системах на молекулярному рівні

Гістологія – наука про будову та функції тканин тварин (тканини рослин вивчає *анатомія рослин*)

Ембріологія – наука про зародковий етап розвитку організмів

Вірусологія – наука про неклітинні форми життя – віруси

Генетика – наука про закономірності спадковості та мінливості, механізми передачі спадкової інформації від батьків нащадкам

Селекція – прикладна наука про створення нових штамів мікроорганізмів, сортів рослин і порід тварин

Еволюційне вчення – наука, яка встановлює закономірності історичного розвитку живої матерії на нашій планеті

Філогенія – наука про конкретні шляхи та етапи історичного розвитку різних груп живих організмів

Палеонтологія – наука, яка досліджує вимерлі організми

Мікологія – наука про гриби

Бактеріологія – наука про прокаріотичні організми

Анатомія – наука, яка досліджує форму, будову окремих органів, систем органів та організму в цілому. Підрозділи анатомії: *анатомія тварин, людини; морфологія та мікроскопічна анатомія рослин*

Екологія

- У галузі вивчення природи почала формуватися **екологія** як одна з перших синтетичних міждисциплінарних наук. Вона досі зберігає свою назву «екологія», успадковану з періоду аналітичних наук, але мета її вже інша: спеціальні аналітичні на основі дисциплін дати загальну структури картину функціонування природи та визначити місце і роль людини в природних процесах.

- В основі лежить фактологічний багатий інший матеріал (морфологія, ядро будову, біологія, що включає ембріологію – зародку; гістологію, анатомію; будова тканин; цитологію – вчення про клітину), а також таких наук, як зоологія, мікробіологія, екологія.

МЕГАЕКОЛОГІЯ
(загальна екологія, неоекологія, панекологія)

Теоретична (класична) екологія

Прикладна екологія

Біоекологія

Геоєкологія

Техноєкологія

Соціоекологія

- аутекологія, демекологія, синекологія
- людини
- тварин
- рослин
- грибів
- бактерій і вірусів
- Біосферологія
- Екологія живих організмів
- Теорія штучних систем
- Теорія заповідної справи
- Основи біоіндикації
- Палеоекологія
- Екологія клітин і тканин
- Радіоекологія
- Екологічна генетика
- Екотоксикологія
- Рекреаційна екологія
- Еволюційна екологія
- Тканинна й молекулярна екологія

- Ландшафтна екологія
- Геологічна екологія
- Екологічні аспекти
  - атмосфери
  - гідросфери
  - літосфери
  - гео-аномальних зон
- ґрунту

- Екологічні проблеми
  - військової діяльності
  - енергетики
  - промисловості
  - будівництва
  - транспорту
  - сільського господарства
  - космічної діяльності

- Екологія людини
- Основи регіональної екологічної політики
- екологічна освіта
- екологічна культура
- екологічне право
- етнічна екологія
- екологічний менеджмент
- екологія й демографія
- екологія й релігія
- екологічний бізнес
- урбоекологія

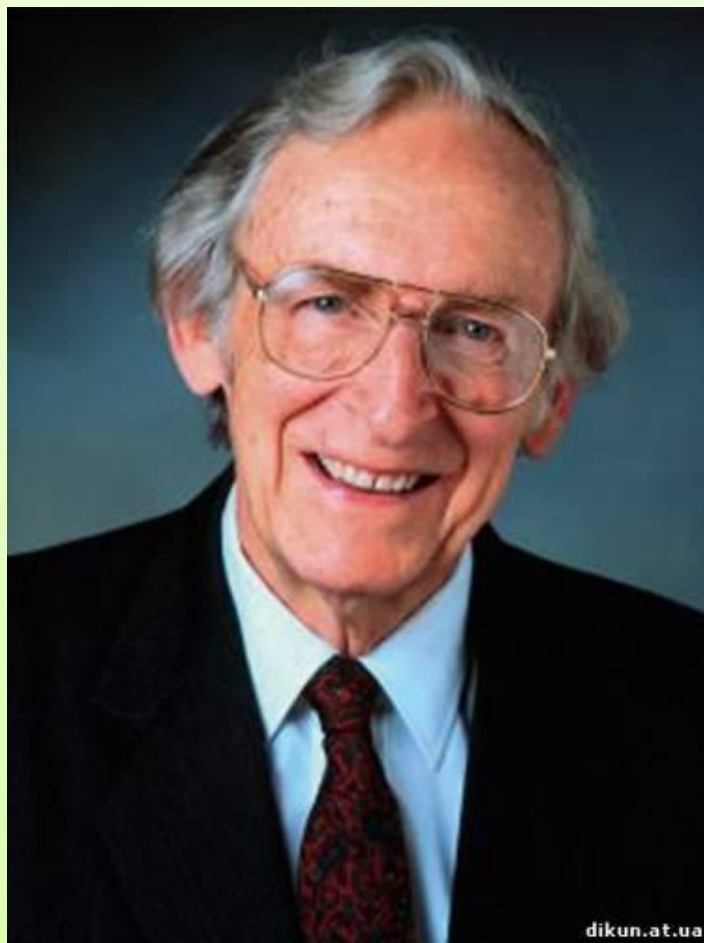
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

НАЦІОНАЛЬНА І ГЛОБАЛЬНА ЕКОПОЛІТИКА

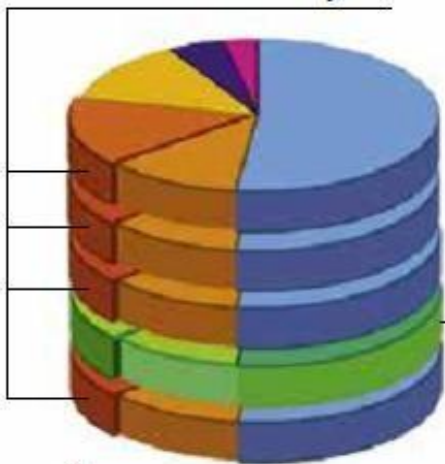
Біологія + Екологія «Екологізація наук»

**Як пов'язані між собою
біологія та екологія?**

У Юджина Одума є цікаве формулювання щодо предмета екології та її зв'язків з біологією:
«Екологія – це біологія навко-

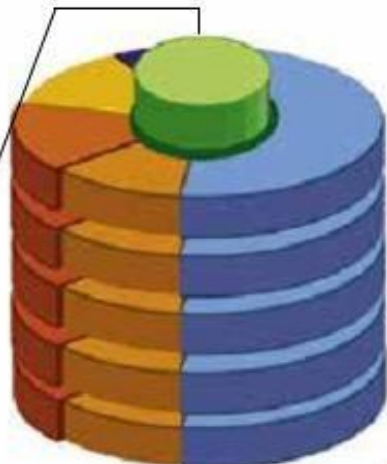

Різні біологічні науки

Модель зв'язків
біологічних
дисциплін (за Ю.

Екологія

Сучасна модифікована
модель зв'язків
біологічних наук

- На сучасному етапі розвитку суспільства біологічні й екологічні дослідження об'єднують спільна й надзвичайно актуальна мета: надати загальну картину функціонування природи та визначити місце і роль людини в природних процесах. Саме існування живої природи на нашій планеті та процвітання людського суспільства залежать від того, наскільки швидко будуть розкриті закономірності існування екосистем і біосфери загалом.

***Основні галузі практичного застосування
результатів біологічних та
екологічних досліджень***

- Збереження здоров'я людини
- Забезпечення людства продовольством
- Захист навколишнього природного середовища

Отже, XXI століття є століттям біології ще й тому

**Досягнення сучасної біології сприяли
виникненню нових напрямів, розділів й дисциплін.
Зіставте біологічні відкриття
з розділами біології та отримайте назву
технології**

**збереження організмів у стані глибокого
замороження та можливості їхнього
оживлення**

Зістав назв запропонува
об'єктів і явищ рослинного
світу з визначеннями, що
пояснюють їхнє
застосування в біоніці, та
отримайте прізвище
видатного архітектора, який
часто звертався до ідей
живого. Кульмінацією
творчості митця став

Домашнє завдання

- Вивчити § 1 підручника
- Підібрати 2 цікаві приклади, які ілюструють значення біологічних знань для людини в різних сферах діяльності.